

Opinnäytetyö (AMK)

Liiketalouden koulutusohjelma

Taloushallinto

2014

Sami Mikkola

TILINPÄÄTÖSANALYYSI

– Konserni X, 2010-2012

TURUN AMMATTIKORKEAKOULU
TURKU UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

Sami Mikkola

TILINPÄÄTÖSANALYYSI – KONSERNI X

Tämän työn tavoitteena oli tutkia konserni X Oy:n taloudellista tilannetta. Tulosten tavoitteena oli tuoda informaatiota sekä yritykselle itselleen, että sen sidosryhmille. Konserni X on vuodesta 1939 saakka toiminut perheyritys, joka toimii siis leipomoalalla ja on keskittynyt ruokaleivän tuotantoon. Yritys on esimerkiksi liikevaihdolla mitattuna pieni verrattuna Suomessa alalla toimivaan markkinajohtajaan Fazer-konserniin, mutta paikallisella tasolla merkittävä leipomo.

Lähdeaineistona työssä käytettiin yrityksen tilinpäätöksiä vuosilta 2009 – 2012. Lisäksi työn teoreettisessa osassa lähdeaineistona käytettiin tilinpäätöksestä, kirjanpidosta ja tunnusluvusta kertovaa kirjallisuutta sekä internet-lähteitä. Työn teoriaosiossa esiteltiin mitä kirjanpito, tilinpäätös ja tilinpäätösanalyysi tarkoittavat käsitteinä. Empiirisessä osiossa yrityksen tuloslaskelmat ja taseet esiteltiin prosenttilukumuotoisina ja niistä laadittiin trendianalyysit. Lisäksi empiirisessä osassa kohdeyritystä ja sen taloudellista tilannetta tutkittiin erilaisten tunnuslukujen valossa.

Analyysin tuloksena todettiin, että kannattavuus kohdeyrityksen kohdalla on haastava ja maksuvalmiuskaan ei ole paras mahdollinen. Yrityksen todettiin kuitenkin olevan hyvin vakavarainen, joten yrityksen rahoitusrakenne on siis terve. Tunnusluvut eivät tosin kertoneet absoluuttista totuutta, koska ne vaihtelevat jonkin verran eri toimialojen välillä.

Tilinpäätösanalyysi tehtiin kohdeyritykselle ensimmäistä kertaa. Työn tarjoaman informaation on tavoitteena toimia mahdollisena tukena yritykselle tulevaisuuden päätöksentekoa ajatellen.

ASIASANAT:

Tilinpäätösanalyysi, taloushallinto, tunnuslukuanalyysi, tuloslaskelma, tase

BACHELOR'S THESIS | ABSTRACT

TURKU UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

Business Administration | Financial Management

2013-2014 | 37 pages

Pirjo Varanka

Sami Mikkola

FINANCIAL STATEMENT ANALYSIS – X GROUP

The purpose of this thesis was to research the financial status of X Group. The purpose of the results was to provide information for the company itself and for interest groups also. X Group is founded in 1939. It is a bakery family business and its aim is to produce bread. The company is quite little in comparison with some other companies like Fazer Group but locally it is quite significant bakery.

The official financial statements of X Group functions as source material in this thesis. Additionally internet-sources and literature about financial statement, accounting and key figures was used in the theory part of this thesis. The theory part of this thesis provides general information about accounting, financial statement and financial statement analysis. In the empirical part per cent modulated versions of income statements and balance sheets are introduced. This section contains also trend analysis of income statements and balance analysis and also different calculated key figures.

As a result of this analysis can be said that profitability with X Group is quite challenging and also liquidity is not as good as it could be. On the other hand financial solidity of the company is very good in the light of the key figures. The calculated key figures, however, do not give an absolute truth about the financial status because they vary between industries.

Tilinpäätösanalyysi tehtiin kohdeyritykselle ensimmäistä kertaa. Työn tarjoaman informaation on tavoitteena toimia mahdollisena tukena yritykselle tulevaisuuden päätöksentekoa ajatellen.

This financial statement analysis was the first for the target company. The information that this thesis provides is meant to work as an aide for the target company and bring information for some of its interest groups.

KEYWORDS:

Financial statement analysis, financial management, key figure analysis, income statement, balance sheet

SISÄLTÖ

1 JOHDANTO	6
2 LEIPOMOALA JA TOIMEKSIANTAJAYRITYS	7
3 KIRJANPITO, TILINPÄÄTÖS JA TILINPÄÄTÖSANALYYSI	9
3.1 Kirjanpito ja tilinpäätös	9
3.2 Tuloslaskelma ja tase	10
3.3 Tilinpäätösanalyysi ja sen hyödyt	12
3.4 Tilinpäätösanalyysin rajoituksia ja ongelmia	12
4 TILINPÄÄTÖKSEN ANALYSOINTI	15
4.1 Prosenttilukumuotoinen tuloslaskelma ja trendianalyysi	15
4.2 Prosenttilukumuotoinen tase ja trendianalyysi	18
5 TUNNUSLUKUJEN ANALYYSI	24
5.1 Yleistä tunnusluvuista	24
5.2 Kannattavuuden tunnusluvut	24
5.3 Maksuvalmiuden tunnusluvut	28
5.4 Vakavaraisuuden tunnusluvut	30
6 JOHTOPÄÄTÖKSIÄ	35
LÄHTEET	37

LIITTEET

Liite 1. Konserni X:n tuloslaskelmat

Liite 2. Konserni X:n taseet

KUVIOT

Kuvio 1. Konserni X:n liikevaihto 2009-2012	7
Kuvio 2. Käyttökateprosentti	25
Kuvio 3. Liiketulosprosentti	26
Kuvio 4. Kokonaispääoman tuotto-prosentti	27
Kuvio 5. Quick ratio	29
Kuvio 6. Omavaraisuusaste	31
Kuvio 7. Gearing-prosentti	32
Kuvio 8. Suhteellinen velkaantuneisuus	33

TAULUKOT

Taulukko 1. Prosenttilukumuotoinen tuloslaskelma	15
Taulukko 2. Trendianalyysi tuloslaskelmasta	17
Taulukko 3. Prosenttilukumuotoinen tase, vastaavaa-puoli	19
Taulukko 4. Prosenttilukumuotoinen tase, vastattavaa-puoli	20
Taulukko 5. Trendianalyysi taseesta, vastaavaa-puoli	22
Taulukko 6. Trendianalyysi taseesta, vastattavaa-puoli	23

1 JOHDANTO

Tässä työssä tutkitaan ja analysoidaan perheyritys X Oy:n taloudellista toimintaa vuosina 2009 – 2012. Työssä käytetään apuna yrityksen virallisia tilinpäätösinformaatioita kyseisiltä vuosilta. Tarkoituksena on tuoda esille yrityksen menneiden vuosien tilannetta ja kehitystä ja tätä kautta tuoda uutta tietoa sekä itselle että kohdeyritykselle. Alun perin tämä työ sai alkunsa siitä, että työn tekijä kokee kuvat ja kaaviot havainnollisemmaksi tavaksi esittää tietoa esimerkiksi pelkän tekstin sijaan.

Tilinpäätös yksinään kertoo yrityksen taloudellisesta tilanteesta vain yhden tilikauden tilanteen. Tässä työssä tehdäänkin tilinpäätöstiedoista tilinpäätösanalyysi, jonka kautta tilannetta pystytään hahmottamaan pidemmällä aikavälillä ja tutkitaan X Oy:n taloudellista toimintaa trendianalyysien ja tunnuslukujen avulla. Trendianalyyseissä saadaan kokonaisvaltainen kuva yrityksen toiminnasta tutkittua aikavälillä. Trendianalyysien lisäksi työn tavoitteena on tarkastella kohdeyritystä erilaisten tunnuslukujen valossa. Tunnusluvuilla määritellään mm. kohdeyrityksen kannattavuutta, maksuvalmiutta ja vakavaraisuutta.

Alussa kohdeyritys esitellään pääpiirteissään. Työn teoriaosiossa esitellään, mitä tilinpäätösanalyysi tarkoittaa, mitä hyötyjä siitä on ja kuka tarvitsee tilinpäätösanalyysien tietoja. Lopuksi saaduista arvoista tehdään johtopäätelmiä ja pohditaan mahdollisesti tulosten pohjalta syntyneitä kysymyksiä. Teoriaosassa työn lähdeaineistona käytetään kirjallisuus- ja Internet-lähteitä. Empiirisessä osassa lähdeaineistona toimivat X Oy:n viralliset tilinpäätöstiedot vuosilta 2009 – 2012. Tuloksia hyötynään voivat käyttää yritys itse, sekä esimerkiksi tavarantoimittajat.

2 LEIPOMOALA JA TOIMEKSIANTAJAYRITYS

Leipomoala Suomessa

Suomessa on hyvin monipuolinen ja monimuotoinen leipomoala. Se on elintarviketeollisuuden suurin alatoimiala toimipaikkojen sekä työpaikkojen määrällä mitattuna. Leipomoteollisuuden tuotannon bruttoarvo oli vuoden 2010 tietojen mukaan 1, 049 miljardia euroa. Toimiala on siten noin 10 % koko elintarviketeollisuuden bruttoarvosta. Pehmeän leivän ja tuoreiden leivonnaisten osuus koko leipomoteollisuuden bruttoarvosta on noin 93 %. (Työ- ja elinkeinokeskus 2013)

Suomen leipomoalaa hallitsee kaksi valtakunnallisesti sekä kansainvälisesti toimivaa yritystä, Fazer Leipomot Oy ja Vaasan Oy. Suomessa markkinajohtajana toimivan Fazer-konsernin liikevaihto vuonna 2012 oli n. 1,7 miljardia euroa (Fazer 2014). Vaasan-konsernin liikevaihto vuonna 2012 oli n. 412 miljoonaa euroa (Vaasan 2014). Vastaavasti X-konsernin liikevaihto vuonna 2012 oli n. 20,7 miljoonaa euroa, joka on n. 1,22 % markkinajohtaja Fazerin liikevaihdosta.

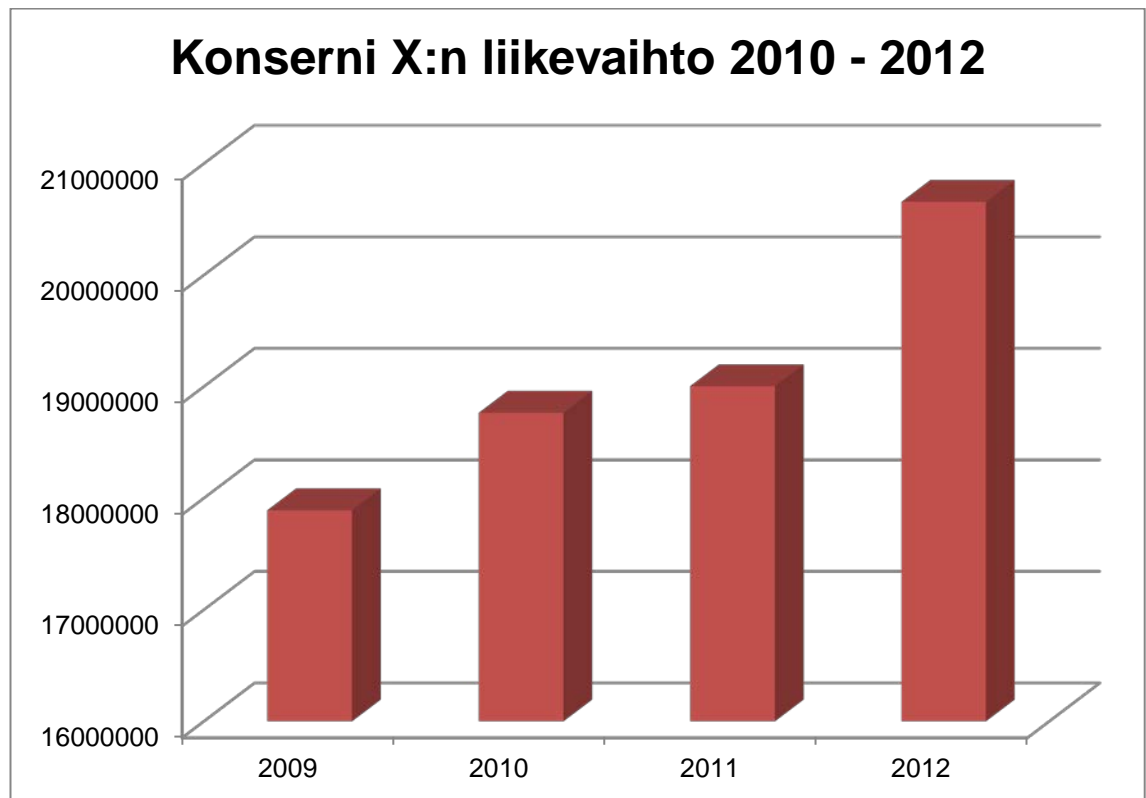
Valtaosa leipomoalan yrityksistä Suomessa on pieniä perheleipomoita, joita löytyykin lähes joka kaupungista. Paikallisesti toimiville pienleipomoille on ominaista käsityövaltaisuus sekä alueellisiin makutottumuksiin soveltuvat tuotteet. Leipomotuotteet ovat yksi tyypillisimmistä tuotteista, jotka tuovat esiin ja ylläpitävät alueellista ruokakulttuuria. Tästä huolimatta myös leipomoala kansainvälistyy ja myös elintarvikkeiden tuonti on lisääntynyt. (Työ- ja elinkeinokeskus 2013.)

Toimeksiantajayritys

Konserni X on ruokaleivän valmistukseen erikoistunut turkulainen peheyryitys, joka on perustettu vuonna 1939. X Oy on konserni, jonka tytäryhtiönä toimii heinolalainen yritys Y. Leipomokonsernin liikevaihto on yli 20 miljoonaa euroa (vuonna 2012) ja konserni työllistää noin 160 leipomoalan ammattilaista. Nykyisellä omistajasuvulla on yli viidenkymmenen vuoden kokemus leipomoalta. Turkulaisen leipomon leivonnaiset ovat löytäneet tiensä muidenkin maakuntien

ruoka- ja kahvipöytiin Varsinais-Suomen lisäksi. (Konserni X, 2013.) Yritys X:n tuotteita myydään laajalla alueella kaupoissa, mutta leipomolla on myös oma tehtaanmyymälänsä. Tämän lisäksi Turussa sijaitsee useampi yrityksen ylläpitämä kahvila.

Alla oleva kuvio esittää Konserni X:n viime vuosien liikevaihdon kehityksen. Kuvio on laadittu konserni X:n virallisten tilinpäätöstietojen pohjalta.

Kuvio 1. Konserni X:n liikevaihto 2009-2012.

Yllä olevasta kuviosta nähdään, että konserni X:n liikevaihto on kasvanut tasaisesti vuosina 2009-2012. Liikevaihdon kasvu on ollut jatkuvaa.

3 KIRJANPITO, TILINPÄÄTÖS JA TILINPÄÄTÖSANALYYSI

3.1 Kirjanpito ja tilinpäätös

Kirjanpidosta on säädetty laissa. Käytännössä se tarkoittaa yrityksen taloudellisten tapahtumien kirjaamista ja niiden seuraamista. Jokainen, joka harjoittaa liike- tai ammattitoimintaa, on tästä toiminnastaan kirjanpitovelvollinen. Kirjanpidossa noudatetaan hyvää kirjanpitolapaa ja kirjaukset suoritetaan lain määräysten ja vakiintuneiden toimintatapojen mukaisesti. Yrityksen kirjanpito jakautuu tilikausiin, jotka ovat yleensä 12 kuukauden mittaisia. Tilikauden pituus voi myös poikkeustapauksissa olla tätä lyhyempi tai pidempi, kuitenkin enintään 18 kuukautta. (Kirjanpitolaki 30.12.1997/1336.)

Tilinpäätökseen (ns. viralliseen tilinpäätökseen) kuuluu neljä osaa: tase, tuloslaskelma, rahoituslaskelma ja liitetiedot. Taseen tehtävänä on osoittaa tilinpäätöspäivänä yrityksen taloudellinen asema. Tuloslaskelman tulee kuvata tilikauden tuloksen muodostumista. Rahoituslaskelmassa on annettava selvitys varojen hankinnasta ja niiden käytöstä tilikauden aikana. Liitetiedot täydentävät taseessa, tuloslaskelmassa ja rahoituslaskelmassa annettuja tietoja. Rahoituslaskelman laatimista ei edellytetä kaikilta kirjanpitovelvollisilta. Julkisten osakeyhtiöiden (Oyj) sekä suurien yksityisten osakeyhtiöiden (Oy) ja osuuskuntien on sisällytettävä tilinpäätökseensä rahoituslaskelma. Tilinpäätöstä koskevat monet määräykset ja muotovaatimukset. Se on esimerkiksi laadittava valmiiksi neljän kuukauden kuluessa tilikauden päättymisestä. Tilinpäätöksessä on noudatettava suoriteperustetta, jonka mukaan tavaran tai palvelun luovutuspäivämäärä ratkaisee mille tilikaudelle tulo tai meno on kirjattava. Laskun päiväys tai maksamisen ajankohta eivät siis ratkaise. Tilinpäätöksestä on aina laadittava tasekirja sekä tase-erittelyt. (Taloushallintoliitto 2014.)

Kirjanpitovelvollinen katsotaan suureksi, jos sen kohdalla vähintään kaksi seuraavista rajoista on ylittynyt tilikaudella ja sitä välittömästi edeltäneellä tilikaudella:

- Liikevaihto 7,3M€
  - Taseen loppusumma 3,65 M€
  - Henkilöstö keskimäärin 50 henkeä
- (KPL 3:9.2 §)

Tilikaudelta on tilinpäätöksen lisäksi laadittava toimintakertomus. Toimintakertomus ei ole osa tilinpäätöstä, mutta sitä koskevat laatimisen, julkistamisen yms. seikkojen osalta samankaltaiset vaatimukset kuin tilinpäätöstäkin. Toimintakertomusta ei edellytetä kaikilta kirjanpitovelvollisilta. Pörssiyritysten ja suurten kirjanpitovelvollisten on laadittava toimintakertomus.

Osakeyhtiölaissa ja osuuskuntalaissa pieniltäkin osakeyhtiöiltä ja osuuskunnilta vaaditaan toimintakertomuksessa esitettäviä tietoja. Elleivät nämä halua laatia toimintakertomusta, yhteisölakien vaatimat toimintakertomustiedot voidaan esittää liitetietona. Tässä tapauksessa toimintakertomuksessa esitettäväksi määrätty tiedot nousevat tältä osin tilinpäätöstiedoiksi. Toimintakertomustietoja edellytetään samoin myös asunto-osakeyhtiölaissa ja säätiölaissa. Kirjanpitolautakunnan tulkinnan mukaan myös nämä voidaan esittää liitetietoina otsikoilla ”Asunto-osakeyhtiölain mukaiset toimintakertomustiedot” ja ”Säätiölain mukaiset toimintakertomustiedot”. (Leppiniemi, J. & Kyykkänen, T. 2007, 35.) Myös toimeksiantajayritys X laatii vuosittain toimintakertomuksen.

3.2 Tuloslaskelma ja tase

Yrityksen tilinpäätöksen keskeiset osat ovat tuloslaskelma ja tase. Niiden lisäksi tilinpäätökseen kuuluu kiinteästi lukuisa joukko liitetietoja, joissa tarkennetaan tuloslaskelmassa ja taseessa esiintyviä eriä tai annetaan niistä vaadittuja lisätietoja. Vaikka tuloslaskelma ja tase muodostavat näennäisesti kaksi erillistä laskelmaa, on niiden välillä kiinteä yhteys. Tuloslaskelma voidaankin taseen näkökulmasta nähdä eräänlaisena apulaskelmana, jonka tehtävänä on selvittää,

kuinka paljon omaan pääomaan kuuluva tilikauden voitto kasvoi tai pieneni tilikauden aikaisen liiketoiminnan seurauksena. (Niskanen & Niskanen 2004, 17 – 18.)

Tuloslaskelman keskeisin tehtävä on selvittää tilikauden jakokelpoinen voitto. Lisäksi tuloslaskelma antaa sidosryhmille informaatiota yrityksen taloudellisesta suorituskyvystä kuluneen tilikauden aikana. Tuotot ovat tilikaudelle kuuluvia tuloja. Suoriteperusteisesti laadittavassa tuloslaskelmassa tulon katsotaan olevan tilikaudelle kuuluvaa tuottoa, jos suorite on luovutettu asiakkaalle tilikauden aikana. Tuotot ovat lisäys yrityksen omaisuuteen. Kulut ovat tilikaudelle kuuluvia menoja. Meno jaksotetaan tilikaudelle, jos menoa vastaavan tulon katsotaan syntyneen tilikauden aikana eikä menon odoteta enää tulevaisuudessa kartuttavan tuloja. Tuloslaskelmassa vähennetään liikevaihdosta kaikki liikevaihdon aikaansaamiseksi uhratut kulut. Lopuksi tuloslaskelman viimeiseltä riviltä ilmenee tilikauden voitto, joka voidaan joko jakaa osinkoina omistajille tai investoida edelleen yrityksen liiketoimintaan. (Niskanen & Niskanen 2004, 17 – 18.)

Tase on yksi yrityksen taloudellisen tilan arvioimiseen käytetyistä taloudellisista raporteista. Tase mittaa yrityksen omaisuuden ja velkojen arvoa tietyssä ajankohtana. Tase jaetaan kahteen puoleen, vastaavaa ja vastattavaa. Vastaavaa puolella esitetään yrityksen omaisuus jaettuna pysyviin ja vaihtuviin vastaaviin. Tämä puoli selvittää rahan käytön siltä osin kuin sitä ei ole kirjattu kuluksi. Vastattavaa ovat esimerkiksi erilaiset aineettomat ja aineelliset hyödykkeet, sijoitukset, vaihto-omaisuus, saamiset, rahoitusarvopaperit ja rahat sekä pankkisaamiset. (Wikipedia 2013.) Taseen pysyvillä vastaavilla tarkoitetaan sellaista omaisuutta, jota yritys käyttää liiketoiminnassaan tulojen kerryttämiseen pitkällä aikavälillä. Vaihtuvat vastaavat puolestaan ovat sellaista omaisuutta, joka kerryttää tuloja lyhyellä, alle puolen vuoden pituisella aikavälillä. Taseen vastattavaa puolelta taas käy ilmi se, miten yrityksen toimintaa on rahoitettu. Oman pääoman ehtoinen rahoitus on omistajien yritykseen sijoittamaa tai muuta omistajien osuudeksi laskettavaa rahoitusta. Vieras pääoma puolestaan on muodossa tai toisessa hankittua velkarahoitusta. (Niskanen & Niskanen 2004, 18.)

3.3 Tilinpäätösanalyysi ja sen hyödyt

Tilinpäätösanalyysillä tarkoitetaan monen tasoista tilinpäätösten pohjalta tehtävää analyysiä. Tilinpäätösanalyysi pohjautuu yritystutkimuksen ja tunnuslukujen analyysin välimaastoon. Sillä tarkoitetaan yrityksen kannattavuuden, rahoituksen ja taloudellisten toimintaedellytysten mittaamista ja kehityksen tarkastelua erilaisten tunnuslukujen avulla. Vertailuperusteena käytetään analyysin suorittajan itsensä asettamia tai valitsemia tavoitteita ja sekä toisia saman alan yrityksiä. Tilinpäätösanalyysissä tutkitaan myös eri lukuarvojen muutosta ajan kuluessa ja syitä mahdollisesti tapahtuneisiin muutoksiin. Tilinpäätösanalyysi siis antaa kokonaisvaltaisen kuvan yrityksen taloudellisesta toiminnasta ja sen tarjoamaa informaatiota voidaan käyttää päätösten tekemisen tukena. Tilinpäätösanalyysin toivotaan olevan vertailukelpoinen muiden saman toimialan yritysten kanssa. (Niskanen & Niskanen 2004, 9 – 10)

Tilinpäätösanalyysi tuottaa tietoa, jota monet yrityksen sidosryhmistä voivat käyttää hyödykseen. Sidosryhmällä tarkoitetaan kaikkia eri tahoja, jotka ovat yrityksen kanssa jollain tavoin tekemisissä. Eri tahot ovat kiinnostuneet eri asioista, riippuen siitä millä tavoin sidosryhmä on tekemisissä yrityksen kanssa. Esimerkiksi tavarantoimittajat ovat ensisijaisesti kiinnostuneita yrityksen maksuvalmiudesta lyhytaikaisten velkojensa suhteen, eli saako tavarantoimittaja maksusuorituksensa määräajassa. Verottajaa vastaavasti kiinnostaa se miten hyvää tulosta yritys on tehnyt. Tärkeä sidosryhmä on sijoittajat. (Kallunki J-P & Kytönen 2004, 17 – 20).

3.4 Tilinpäätösanalyysin rajoituksia ja ongelmia

Tunnuslukuja käytettäessä ongelmana on usein niiden runsas määrä. Eräät luvut ovat vakiintuneempia kuin toiset. Tärkeintä tunnusluvuissa kuitenkin ovat seuraavat seikat:

- Tunnusluku on validi, eli tunnusluku mittaa sitä, jota sen on tarkoituskin mitata.

- Tunnusluku on luotettava. Tämä tarkoittaa, että tunnusluku ei saa olla esimerkiksi mittaajasta riippuvainen. Harkinnanvaraisuus saattaa olla analyysin heikko kohta. Eri tilinpäätösten analysoijat saavat merkittävästi toisistaan poikkeavia tulemia samoilla tunnusluvuilla.
- Tunnusluvun laskukaava pitää ymmärtää. Tunnusluvun käytön edellytys on, että käyttäjä ymmärtää, mitä on mittaamassa. Valmiit analyysiohjelmat ovat usein hyvinkin ongelmallisia käyttää. Niihin syötetään tietoja, ja ne tulostavat tunnuslukuja, joita analyysin tekijä ei kuitenkaan osaa sisäistää, koska ei todellisudessa tiedä miten kyseiset luvut on laskettu ja mitä ne todella kertovat. (Salmi, I. 2004, 104 – 107.)

Tilinpäätösanalyysi perustuu yrityksen viralliseen tilinpäätökseen ja sen liitetietoihin. Perusoletuksen mukaan tilinpäätös perustuu voimassaoleviin lakeihin ja muihin normeihin. Täten, varsinkaan ammattimaisen tilintarkastajan tarkastaman, tilinpäätöksen oikeellisuutta ei tarvitse asettaa kyseenalaiseksi. Koska normisto on melko väljä ja tarjoaa erilaisia kirjanpito- ja tilinpäätösratkaisuja, analyysissä on automaattisesti tulkinnanvaraisuuksia. Perusrajoitteena on kuitenkin, että analyysimahdollisuudet rajoittuvat siihen osaan yrityksen taloutta, joka tallennetaan yrityksen kirjanpitoon. Tämän seurauksena syntyy muun muassa seuraavanlaisia ongelmia ja tulkinnanvaraisuuksia:

- Kirjanpito rekisteröi ainoastaan liiketapahtumat. Vaikkapa omistettujen arvopapereiden tai kiinteistöjen nousseet arvot tulevat tuloslaskelmassa esiin vasta myynnin jälkeen, ellei niihin tehdä tätä ennen arvonkorotuksia.
- Yritysten koon kasvaessa ja rakenteiden monimutkaistuessa tasetta on aina monimutkaisempaa tulkita. Yrityksen omaisuudessa on usein hyvin vähän sellaisia eriä, joilla on arvoa myös toimivan yrityksen ulkopuolella.
- Tilinpäätäjä voi käyttää harkinnanvaraisuuttaan monissa kohdissa. Tämä koskee esimerkiksi arvonkorotuksia tai niiden peruuttamista. Jaksotus- ja arvostusratkaisut saattavat tuottaa toisistaan hyvin poikkeavia ratkaisuja. Näin voi käydä vaikka silloin, kun ryhdytään kirjaamaan kiinteitä menoja vaihto-omaisuuden hankintamenoon tai muutetaan poistosuunnitelmia.
- Tilinpäätösajankohdallakin saattaa olla merkitystä. Tase kuvaa vain tilinpäätöshetken tilannetta, eikä ajankohta välttämättä ole tyypillinen tilanne muulloin tilikauden aikana. Esimerkiksi kassa saattaa olla täynnä tai vastaavasti tyhjä tili-

kauden lopussa, vaikka tilanne koko muun tilikauden aikana olisi aivan erilainen.

- Verotusratkaisut ja inflaatio voivat aiheuttaa poikkeavia ratkaisuja ja tulkinnanvaikeuksia. Kova inflaatiotahti tarkoittaa reaaliarvojen huononemista tulevaisuudessa, jolloin suunnitteluhorisontti yleensä lyhenee ja päätöksenteko muuttuu lyhytjännitteisemmäksi. Jos vastaavasti verotusta nostetaan, tilinpäätöksessä tehdään kaikki mahdollinen edullisen verotuksen saamiseksi. Analyysiä tehtäessä on hyvä muistaa, että tilinpäätösinformaatio kertoo aina jo menneistä tapahtumista, eli se on siis vanhaa. Menneisyydestä voidaan johtaa tulevaisuuden kehitysarvioita vain rajoitetusti, koska on usein mahdotonta tietää millainen tulevaisuus mahdollisesti tulee olemaan. (Salmi, I. 2004, 104 – 107.)

Tilinpäätöksistä laskettavien tunnuslukujen avulla tehdään myös usein arvioita esimerkiksi yrityksen riskistä joutua konkurssiin. Konkurssiherkkyyttä voidaan arvioida esimerkiksi rahoituspäätösten, saneerausohjelmien ja avustushakemusten yhteydessä. Yrityksen arvon määrittämisessä hyödynnetään tilinpäätöstietoja. Lähtökohtaisesti yrityksen arvo määräytyy sen tulevien tulojen ja jo saavutetun varallisuuden mukaan. Kumpikaan ei suoraan näy tilinpäätöstiedoista, joka saattaa aiheuttaa ongelmia. Kun pyritään arvioimaan yrityksen tulevia tuotomahdollisuuksia, lähtökohdaksi yleensä selvitetään sen tähänastinen tuloskehitys. Taseet eivät sellaisenaan kerro yrityksen velkojen tai varojen käypiä arvoja, mutta kertovat kuitenkin pohjalaskelman. Eräs tärkeimmistä tilastojen sekä yritysten tilinpäätöstietojen käyttäjistä on Julkinen sana, joka uutisoi sekä yritysten hyvästä menestymisestä, että huonommista kausista. (Leppiniemi, J. & Kyykkänen, T. 2007, 163 – 164.)

4 TILINPÄÄTÖKSEN ANALYSOINTI

4.1 Prosenttilukumuotoinen tuloslaskelma ja trendianalyysi

Prosenttilukumuotoisesta tuloslaskelmasta nähdään, minkä kokoisia tuloslaskelman eri erät ovat suhteessa yrityksen liikevaihtoon. Jokainen kuluerä on siis erikseen suhteutettu liikevaihtoon. Prosenttilukumuotoinen tuloslaskelma on hyvin havainnollinen ja se osoittaa, kuinka liikevaihdon rakentuminen on muuttunut tarkastelujakson aikana.

Taulukko 1. Prosenttilukumuotoinen tuloslaskelma

Tuloslaskelma (%)	2009	2010	2011	2012
LIKEVAIHTO	100,00 %	100,00 %	100,00 %	100,00 %
Liiketoiminnan muut tuotot	0,24 %	0,48 %	0,39 %	0,53 %
LIKETOIMINNAN TUOTOT YHTEENSÄ	100,24 %	100,48 %	100,39 %	100,53 %
Aine-ja tarvikekäyttö	-28,88 %	-25,83 %	-26,82 %	-26,65 %
Ulkopuoliset palvelut	-11,27 %	-16,45 %	-15,44 %	-14,03 %
Henkilöstökulut	-34,64 %	-34,74 %	-34,94 %	-34,42 %
Liiketoiminnan muut kulut	-19,30 %	-19,73 %	-20,95 %	-20,67 %
KÄYTTÖKATE	6,15 %	3,73 %	2,24 %	4,76 %
Suunnitelman mukaiset poistot	-3,80 %	-3,91 %	-3,98 %	-3,25 %
Konserniliikearvon poisto	-0,77 %	-0,73 %	-0,72 %	-0,66 %
LIKETULOS	1,59 %	-0,91 %	-2,45 %	0,84 %
Rahoitustuotot	0,18 %	0,14 %	0,54 %	0,05 %
Rahoituskulut	-1,26 %	-0,58 %	-0,77 %	-0,75 %
Tuloverot	-0,21 %	0,10 %	0,00 %	-0,01 %
NETTOTULOS	0,29 %	-1,25 %	-2,68 %	0,13 %
Satunnaiset tuotot	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %
Satunnaiset kulut	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %
KOKONAISTULOS	0,29 %	-1,25 %	-2,68 %	0,13 %
Poistoeron lisäys/vähennys	-0,81 %	0,46 %	-0,11 %	-0,55 %
Vapaaehtoisten var. Lis./väh.	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %
Laskennalliset verot	0,00 %	0,00 %	0,49 %	0,00 %
TILIKAUDEN TULOS	-0,52 %	-0,79 %	-2,29 %	-0,41 %

Taulukosta 1 voidaan todeta, että aine- ja tarvikekäyttö, sekä henkilöstökulut ovat olleet kaikkina vuosina suhteellisesti suurimpia kulueriä. Tämän lisäksi nämä kaksi kuluerää ovat pysyneet koko tarkkailuajan myös hyvin samansuuruisina. On ymmärrettävää, että juuri nämä kaksi kuluerää ovat suurimpia, koska kyseessä on leipomoala, joka kuluttaa suuren määrän materiaaleja tuotannossaan. Myös tuotantotyöntekijöiden palkkoihin menee huomattava määrä rahaa. Yleisesti ottaen voidaan todeta, että minkään kuluerän kohdalla ei ole tapahtunut huomattavia muutoksia tarkastelukauden aikana suhteessa liikevaihtoon. Jos katsotaan tilikauden tulosta, niin on selvästi havaittavissa, että yritys on tehnyt tarkastelujaksolla huonoimman tuloksen vuonna 2011.

Trendianalyysiä käytetään tilinpäätöserien ajallisen kehityksen tarkasteluun. Tuloslaskelman trendianalyysi pyrkii siis osoittamaan, kuinka paljon eri kuluerät ovat kasvaneet tai pienentyneet verrattaessa niitä ajallisesti varhaisimpaan tilikauteen tarkastelujakson aikana. Samalla nähdään helposti kuinka esimerkiksi liikevaihto on kehittynyt. Varhaisimmalla tilikaudella kaikkien kuluerien ja liikevaihdon arvo on siis 100 %, ja seuraavien tilikausien prosentuaaliset arvot osoittavat mihin suuntaan ja miten paljon kuluerät ja liikevaihto mahdollisesti ovat muuttuneet (Taulukko 2). Tässä tapauksessa vertailukohtana toimii siis ensimmäinen tarkastelujakson tilikausista, eli kausi 2009 – 2010.

Taulukko 2. Trendianalyysi tuloslaskelmasta.

Tuloslaskelma (trendi)	2009	2010	2011	2012
LIKEVAIHTO	100,00 %	104,88 %	106,22 %	115,45 %
Liiketoiminnan muut tuotot	100,00 %	204,06 %	169,61 %	248,16 %
LIIKETOIMINNAN TUOTOT YHTEENSÄ	100,00 %	105,12 %	106,37 %	115,78 %
Aine-ja tarvikekäyttö	100,00 %	93,83 %	98,64 %	106,55 %
Ulkopuoliset palvelut	100,00 %	153,01 %	145,47 %	143,71 %
Henkilöstökulut	100,00 %	105,17 %	107,15 %	114,72 %
Liiketoiminnan muut kulut	100,00 %	107,17 %	115,24 %	123,61 %
KÄYTTÖKATE	100,00 %	63,64 %	38,75 %	89,31 %
Suunnitelman mukaiset poistot	100,00 %	107,93 %	111,21 %	98,93 %
Konserniliikearvon poisto	100,00 %	100,00 %	100,00 %	100,00 %
LIIKETULOS	100,00 %	-59,82 %	-164,12 %	61,17 %
Rahoitustuotot	100,00 %	79,44 %	322,74 %	31,28 %
Rahoituskulut	100,00 %	48,24 %	65,06 %	68,80 %
Tuloverot	100,00 %	-50,11 %	-2,16 %	2,90 %
NETTOTULOS	100,00 %	-456,36 %	-991,23 %	52,36 %
Satunnaiset tuotot				
Satunnaiset kulut				
KOKONAISTULOS	100,00 %	-456,36 %	-991,23 %	52,36 %
Poistoeron lisäys/vähennys	100,00 %	-59,63 %	14,26 %	78,14 %
Vapaaehtoisten var. Lis./väh.				
Laskennalliset verot				
TILIKAUDEN TULOS	100,00 %	160,32 %	470,30 %	92,43 %

Taulukosta 2 voidaan suoraan nähdä, että liikevaihto on tasaisesti kasvanut tarkastelujakson aikana. Suurimmillaan kasvu on ollut tilikausien 2011 ja 2012 välillä. Lisäksi henkilöstökulut ovat nousseet oikeastaan aivan yhtä paljon ja yhtä nopealla tahdilla liikevaihdon rinnalla. Huomion arvoista on myös se, että ulkopuolisten palveluiden käyttö on noussut reilusti kahden ensimmäisen tilikauden välillä ja sen jälkeen taas lähtenyt hitaaseen laskuun. Trendianalyysi voi toisaalta olla myös hämäävä ja todelliset euromäärät on aina hyvä pitää mielessä. Trendin mukaan jokin kuluerä saattaa esimerkiksi joskus näyttää kasvaneen tai pienentyneen erittäin paljon ja todellisuudessa kysymys voi olla vaikkapa muutaman kymmenen euron muutoksesta. Lisäksi kannattaa myös huomioida, että joskus trendianalyysi voi olla myös harhaan johtava, jos tarkastelee yksi-

nään sitä. Esimerkiksi Taulukko 2 antaa ymmärtää, että tilikauden tulos vuonna 2011 olisi kasvanut melkein 500 % ensimmäiseen tilikauteen verrattuna, mutta todellisuudessa tilikauden tulos vuonna 2011 on paljon alhaisempi, kuin vuonna 2009. Tämä seikka johtuu siitä, että ensimmäisen tilikauden tulos on negatiivinen ja täten vääristää lukuja näennäisesti.

4.2 Prosenttilukumuotoinen tase ja trendianalyysi

Prosenttilukumuotoisessa taseessa verrataan taseen eriä suhteessa sen loppusummaan. Tämä on hyvin havainnollinen tapa tarkastella kuinka yrityksen varat ja velat ovat jakautuneet. Jokainen taseen eristä on siis erikseen suhteutettu sen loppusummaan nähden (Taulukko 3 ja Taulukko 4).

Taulukko 3. Prosenttilukumuotoinen tase, vastaavaa-puoli.

TASE (%)	2009	2010	2011	2012
VASTAAVAA				
PYSYVÄT VASTAAVAT				
Aineettomat hyödykkeet				
Muut pitkävaikutteiset menot				4,65 %
Konserniliikearvo	9,85 %	8,27 %	7,14 %	6,34 %
Aineelliset hyödykkeet				
Maa-alueet	1,13 %	1,10 %	1,11 %	0,03 %
Rakennukset ja rakennelmat	12,23 %	16,48 %	15,60 %	12,27 %
Koneet ja kalusto	41,86 %	40,66 %	42,00 %	42,10 %
Muut aineelliset hyödykkeet	0,80 %	0,71 %	0,61 %	0,40 %
Ennakkomaksut	0,18 %	0,63 %	1,22 %	0,01 %
Aineelliset hyödykkeet yhteensä	56,20 %	59,57 %	60,53 %	54,80 %
Sijoitukset				
Osuudet saman konsernin yrityksissä				
Muut osakkeet ja osuudet	4,99 %	5,70 %	5,51 %	5,89 %
Muut saamiset	0,18 %	0,17 %	0,18 %	0,19 %
Sijoitukset yhteensä	5,17 %	5,88 %	5,69 %	6,08 %
Pysyvät vastaavat yhteensä	71,23 %	73,71 %	73,35 %	71,88 %
VAIHTUVAT VASTAAVAT				
Vaihto-omaisuus				
Aineet ja tarvikkeet	6,05 %	6,50 %	6,46 %	5,77 %
Keskeneräiset tuotteet	0,05 %	0,08 %	0,07 %	0,17 %
Valmiit tuotteet/tavarat	0,65 %	0,73 %	0,68 %	0,70 %
Vaihto-omaisuus yhteensä	6,75 %	7,32 %	7,21 %	6,65 %
Pitkäaikaiset saamiset				
Muut saamiset	0,02 %	0,02 %	0,02 %	0,40 %
Lyhytaikaiset saamiset				
Myyntisaamiset	13,82 %	15,47 %	16,47 %	19,10 %
Laskennalliset verosaamiset	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,89 %
Muut saamiset	0,00 %	0,00 %	0,01 %	0,00 %
Siirtosaamiset	2,66 %	3,01 %	2,67 %	0,80 %
Lyhytaikaiset saamiset yhteensä	16,48 %	18,49 %	19,15 %	20,80 %
Rahat ja pankkisaamiset	5,52 %	0,47 %	0,26 %	0,28 %
Vaihtuvat vastaavat yhteensä	28,77 %	26,29 %	26,65 %	28,12 %
Vastaavaa yhteensä	100,00 %	100,00 %	100,00 %	100,00 %

Taulukosta 3 on selvästi havaittavissa, että suurin osa yrityksen varoista on si-
dottuna koneisiin ja kalustoon. Tämä on toki melko ymmärrettävää, koska lei-

pomoala on muiden teollisuuden alojen tapaan nykyään hyvin pitkälle koneistettua ja koska on kyse massatuotannosta. Myös rakennuksiin ja rakennelmiin on sidottu reilut 10 % omaisuudesta, mutta koneisiin ja kalustoon nähden se on suhteellisen pieni osuus.

Taulukko 4. Prosenttilukumuotoinen tase, vastattavaa-puoli.

TASE (%)	2009	2010	2011	2012
VASTATTAVAA				
OMA PÄÄOMA				
Osakepääoma	1,92 %	1,87 %	1,89 %	2,02 %
Ylikurssirahasto	0,10 %	0,10 %	0,10 %	0,11 %
Edellisten tilikausien voitto	36,69 %	30,32 %	27,00 %	23,09 %
Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto	9,90 %	9,62 %	9,72 %	10,39 %
Tilikauden voitto	-0,83 %	-1,30 %	-3,85 %	-0,81 %
Oma pääoma yhteensä	47,77 %	40,61 %	34,85 %	34,80 %
VIERAS PÄÄOMA				
Pitkäaikainen vieras pääoma				
Lainat rahoituslaitoksilta	15,63 %	10,38 %	14,34 %	15,55 %
Lyhytaikainen vieras pääoma				
Lainat rahoituslaitoksilta	17,20 %	21,28 %	22,07 %	16,74 %
Ostovelat	6,52 %	10,39 %	10,28 %	11,43 %
Muut velat	4,83 %	8,22 %	9,76 %	10,76 %
Siirtovelat	8,06 %	9,12 %	8,70 %	10,72 %
Lyhytaikainen vieras pääoma yhteensä	36,60 %	49,01 %	50,81 %	49,64 %
Vieras pääoma yhteensä	52,23 %	59,39 %	65,15 %	65,20 %
Vastattavaa yhteensä	100,00 %	100,00 %	100,00 %	100,00 %

Taulukosta 4 voimme selkeästi havaita, että konserni X:n oma pääoma ja vieras pääoma ovat olleet tarkastelujakson alussa melkein puoliksi jakautuneet. Oman pääoman ja vieraan pääoman välillä on myös havaittavissa selvä trendi ajan kuluessa siten, että oman pääoman osuus on laskenut ja vieraan pääoman vastaavasti kasvanut.

Taseen trendianalyysiä käytetään tilinpäätöserien ajallisen kehityksen tarkasteluun. Taseista laadittu trendianalyysi pyrkii siis osoittamaan, kuinka paljon taseen eri erät ovat kasvaneet tai pienentyneet verrattaessa niitä ajallisesti varhaisimpaan tilikauteen tarkastelujakson aikana. Samalla nähdään helposti kuin-

ka esimerkiksi taseen loppusumma on kehittynyt. Varhaisimmalla tilikaudella kaikkien erien ja taseen loppusumman arvo on siis 100 %, ja seuraavien tilikausien prosentuaaliset arvot osoittavat mihin suuntaan ja miten paljon eri erät mahdollisesti ovat muuttuneet (Taulukko 5 ja Taulukko 6). Tässä tapauksessa vertailukohtana toimii siis ensimmäinen tarkastelujakson tilikausista, eli kausi 2009 – 2010.

Taulukko 5. Trendianalyysi taseesta, vastaavaa-puoli.

TASE (trendi)	2009	2010	2011	2012
VASTAAVAA				
PYSYVÄT VASTAAVAT				
Aineettomat hyödykkeet				
Muut pitkävaikutteiset menot				
Konserniliikearvo	100,00 %	86,33 %	73,83 %	61,33 %
Aineelliset hyödykkeet				
Maa-alueet	100,00 %	100,00 %	100,00 %	2,81 %
Rakennukset ja rakennelmat	100,00 %	138,59 %	129,82 %	95,52 %
Koneet ja kalusto	100,00 %	99,90 %	102,16 %	95,75 %
Muut aineelliset hyödykkeet	100,00 %	91,24 %	77,38 %	47,31 %
Ennakkomaksut	100,00 %	351,39 %	678,47 %	3,71 %
Aineelliset hyödykkeet yhteensä	100,00 %	109,02 %	109,66 %	92,85 %
Sijoitukset				
Osuudet saman konsernin yrityksissä				
Muut osakkeet ja osuudet	100,00 %	117,53 %	112,35 %	112,35 %
Muut saamiset	100,00 %	100,00 %	100,00 %	100,00 %
Sijoitukset yhteensä	100,00 %	116,92 %	111,92 %	111,92 %
Pysyvät vastaavat yhteensä	100,00 %	106,46 %	104,87 %	96,10 %
VAIHTUVAT VASTAAVAT				
Vaihto-omaisuus				
Aineet ja tarvikkeet	100,00 %	110,56 %	108,71 %	90,86 %
Keskeneräiset tuotteet	100,00 %	176,41 %	144,08 %	336,96 %
Valmiit tuotteet/tavarat	100,00 %	114,71 %	106,01 %	101,81 %
Vaihto-omaisuus yhteensä	100,00 %	111,44 %	108,71 %	93,71 %
Pitkäaikaiset saamiset				
Muut saamiset	100,00 %	100,00 %	100,00 %	2100,00 %
Lyhytaikaiset saamiset				
Myyntisaamiset	100,00 %	115,14 %	121,37 %	131,62 %
Laskennalliset verosaamiset				
Muut saamiset	100,00 %	1355,35 %	4728,70 %	707,01 %
Siirtosaamiset	100,00 %	116,47 %	102,05 %	28,74 %
Lyhytaikaiset saamiset yhteensä	100,00 %	115,38 %	118,34 %	120,16 %
Rahat ja pankkisaamiset	100,00 %	8,69 %	4,88 %	4,79 %
Vaihtuvat vastaavat yhteensä	100,00 %	93,97 %	94,29 %	93,05 %
Vastaavaa yhteensä	100,00 %	102,86 %	101,83 %	95,22 %

Taulukosta 5 voimme todeta, että yrityksen taseen loppusummassa ei ole tapahtunut merkittäviä muutoksia tarkastelujakson aikana. Huomioitavaa on myös

se, että tarkastelujakson viimeisellä tilikaudella maa-alueiden osuus taseessa on pienentynyt huomattavasti aiempiin kausiin verrattaessa. Aivan kuten tuloslaskelmankin trendianalyysissä, pitää myös taseen trendianalyysissä huomioida myös itse tase, eikä vain sen trendianalyysiä. Esimerkiksi taseen lyhytaikaisissa saamisissa erässä "muut saamiset" on tapahtunut tarkastelujakson aikana prosentuaalisesti hyvin suuria muutoksia, mutta kyseessä on silti euromääräisesti suhteellisen pienistä määristä taseen muihin eriin verrattaessa.

Taulukko 6. Trendianalyysi taseesta, vastattavaa-puoli.

TASE (trendi)	2009	2010	2011	2012
VASTATTAVAA				
OMA PÄÄOMA				
Osakepääoma	100,00 %	100,00 %	100,00 %	100,00 %
Ylikurssirahasto	100,00 %	100,00 %	100,00 %	100,00 %
Edellisten tilikausien voitto	100,00 %	85,02 %	74,93 %	59,94 %
Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto	100,00 %	100,00 %	100,00 %	100,00 %
Tilikauden voitto	100,00 %	160,32 %	470,30 %	92,43 %
Oma pääoma yhteensä	100,00 %	87,44 %	74,28 %	69,37 %
VIERAS PÄÄOMA				
Pitkäaikainen vieras pääoma				
Lainat rahoituslaitoksilta	100,00 %	68,29 %	93,40 %	94,75 %
Lyhytaikainen vieras pääoma				
Lainat rahoituslaitoksilta	100,00 %	127,27 %	130,64 %	92,66 %
Ostovelat	100,00 %	163,98 %	160,62 %	167,01 %
Muut velat	100,00 %	175,25 %	206,05 %	212,26 %
Siirtovelat	100,00 %	116,51 %	110,01 %	126,73 %
Lyhytaikainen vieras pääoma yhteensä	100,00 %	137,76 %	141,38 %	129,17 %
Vieras pääoma yhteensä	100,00 %	116,97 %	127,02 %	118,87 %
Vastattavaa yhteensä	100,00 %	102,86 %	101,83 %	95,22 %

Taulukosta 6 on selkeästi havaittavissa sama trendi, kuin myös taulukossa 4; oman pääoman osuus on tasaisesti laskenut tarkastelujakson aikana. Vastaa- vasti vieraan pääoman osuus on kasvanut. Kehityksen kulun ohella huomion arvoista on myös se, että pitkäaikaisen vieraan pääoman osuus on toisaalta samalla laskenut.

5 TUNNUSLUKUJEN ANALYYSI

5.1 Yleistä tunnusluvuista

Tunnusluvut ovat tilinpäätöksestä laskettuja mittareita, jotka on tarkoitettu apuvälineiksi mitattaessa yrityksen taloudellista suorituskkyä. Yrityksiä koskeva arviointi esimerkiksi tiedotusvälineissä perustuu Suomessa yleisimmin tunnuslukuanalyysille, vaikka analyysin yhteydessä puhuttaisiinkin tilinpäätösanalyysistä. Tilinpäätöksen perusteella laskettavat tunnusluvut jaetaan yleensä kolmeen ryhmään: kannattavuuden, maksuvalmiuden ja vakavaraisuuden tunnuslukuihin. Vakavaraisuuden tunnuslukuja voidaan kutsua myös rahoituksen tai rahoitusrakenteen maksuluvuiksi ja maksuvalmiuden tunnuslukuja puolestaan likviditeetin tunnusluvuiksi. Käytännössä erilaisia tilinpäätöksen tunnuslukuja on olemassa hyvin suuri määrä. Pääasiassa tilinpäätöksen tunnusluvut esitetään suhdelukumuotoisina, eli niissä suhteutetaan yksi tilinpäätöksen erä johonkin toiseen tilinpäätöserään, kuten liikevaihtoon tai taseen loppusummaan. Tunnusluvut esitetään suhdelukumuotoisina ennen kaikkea siksi, että suhdelukumuotoisuus mahdollistaa vertailun erikokoisten yritysten ja eri vuosien välillä. (Niskanen, J & Niskanen, M 2004, 110 – 111.) Tässä työssä käytettäväksi tunnusluvuiksi on valittu ne luvut, joita yleisimmin käytetään yrityksen toiminnan mittareina.

5.2 Kannattavuuden tunnusluvut

Yrityksen kannattavuudella tarkoitetaan sitä, kuinka hyvin yritys tuottaa toiminnallaan voittoa. Absoluuttinen kannattavuus on yrityksen tuottojen ja tilikaudelle jaksotettujen menojen välinen erotus. Tilinpäätöstunnusluvut ovat suhteellisia kannattavuuden mittareita, joissa absoluuttinen kannattavuus jaetaan suhteutavalla tilinpäätöserällä. (Niskanen & Niskanen 2004, 112) Tässä analyysissä käytetään tunnuslukuina käyttökateprosenttia, liiketulosprosenttia ja oman pääoman tuottoa.

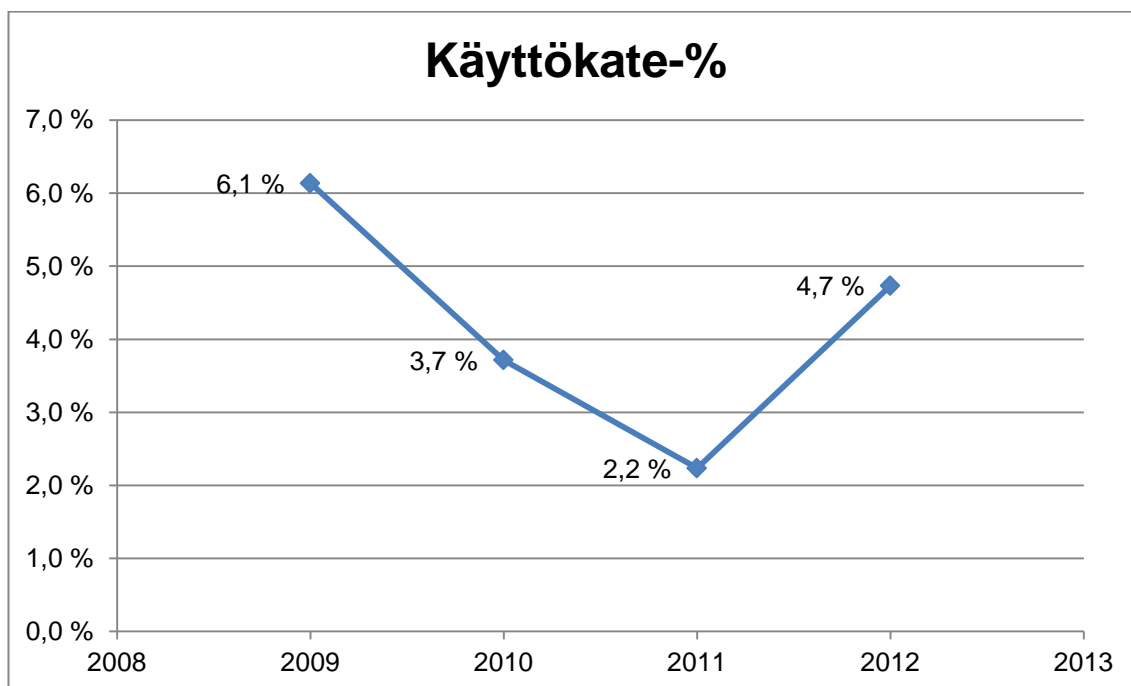

Käyttökateprosentti

Käyttökateprosentti kertoo yrityksen liiketoiminnan tuloksen ennen poistoja ja rahoituseriä suhteutettuna kaikkiin liiketoiminnan tuottoihin. Käyttökateprosentti soveltuu huonosti eri toimialoilla toimivien yritysten vertailuun. (Yritystutkimuksen tilinpäätösanalyysi 2005, 55.) Yritystutkimusneuvottelukunnan mukaan käyttökateprosentti lasketaan kaavalla:

$$\text{Käyttökate} - \% = \frac{\text{Käyttökate}}{\text{Liiketoiminnan tuotot yhteensä}} * 100\%$$

Kuviossa 2 on esitetty konserni X:n käyttökateprosentin muutokset tarkasteluajankohdan aikana.

Kuvio 2. Käyttökateprosentti.

Yritystutkimuksen neuvottelulautakunnan mukaan käyttökateprosentin tulisi teollisuudessa olla 10 – 25 prosentin rajoissa. Kuviosta kuitenkin nähdään, että konserni X ei ole yltänyt tarkasteluajankohdan aikana kertaakaan tälle tasolle. Tavoitearvo 10 – 25 prosenttia ei kuitenkaan ole yleispätevä ja käyttökateprosentit vaihtelevat yritysten välillä myös toimialan mukaan.

Liiketulosprosentti

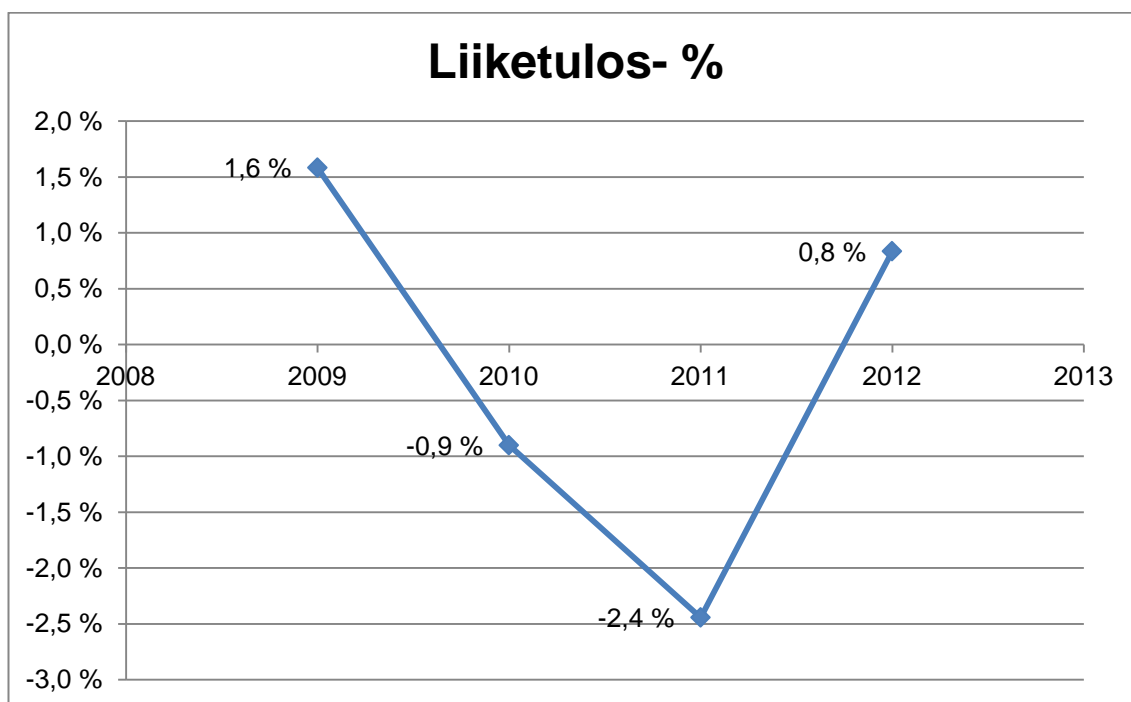
Liiketulos kertoo sen, kuinka paljon varsinaisen liiketoiminnan tuotoista on jäänyt tuloksena jäljelle ennen rahoituseriä ja veroja. Liiketulosprosentti soveltuu hyvin yksittäisen yrityksen kehityksen seurantaan ja myös eri toimialojen väliin vertailuun. (Yritystutkimuksen tilinpäätösanalyysi 2005, 55) Liiketulosprosentti lasketaan kaavalla:

$$\text{Liiketulos} - \% = \frac{\text{Liiketulos}}{\text{Liiketoiminnan tuotot yhteensä}} * 100 \%$$

Yritystutkimuksen neuvottelulautakunnan mukaan liiketulosprosentin ohjearvot ovat:

Heikko < 5 % < tyydyttävä < 10 % < hyvä

Kuviosta 3 käy ilmi kuinka konserni X:n liiketulosprosentti on kehittynyt tarkastelujakson aikana

Kuvio 3. Liiketulosprosentti.

Kuviosta 3 on havaittavissa, että liiketulosprosentti on ollut heikolla tasolla koko tarkastelujakson ajan. Kuviosta huomataan myös, että alussa liiketulosprosentti

on ollut koko ajan laskujohteinen, mutta viimeisellä tilikaudella liiketulosprosentti on lähtenyt nousemaan.

Kokonaispääoman tuotto-%

Kokonaispääoman tuotto-%:ssa verrataan yrityksen tulosta ennen rahoituskuluja ja veroja koko pääomaan, joka on sitoutunut yritystoimintaan. Tämä tunnusluku siis kuvaa yrityksen kykyä tuottaa tulosta koko yritystoimintaan sitoutuneelle pääomalle. (Yritystutkimuksen tilinpäätösanalyysi 2005, 57 – 58)

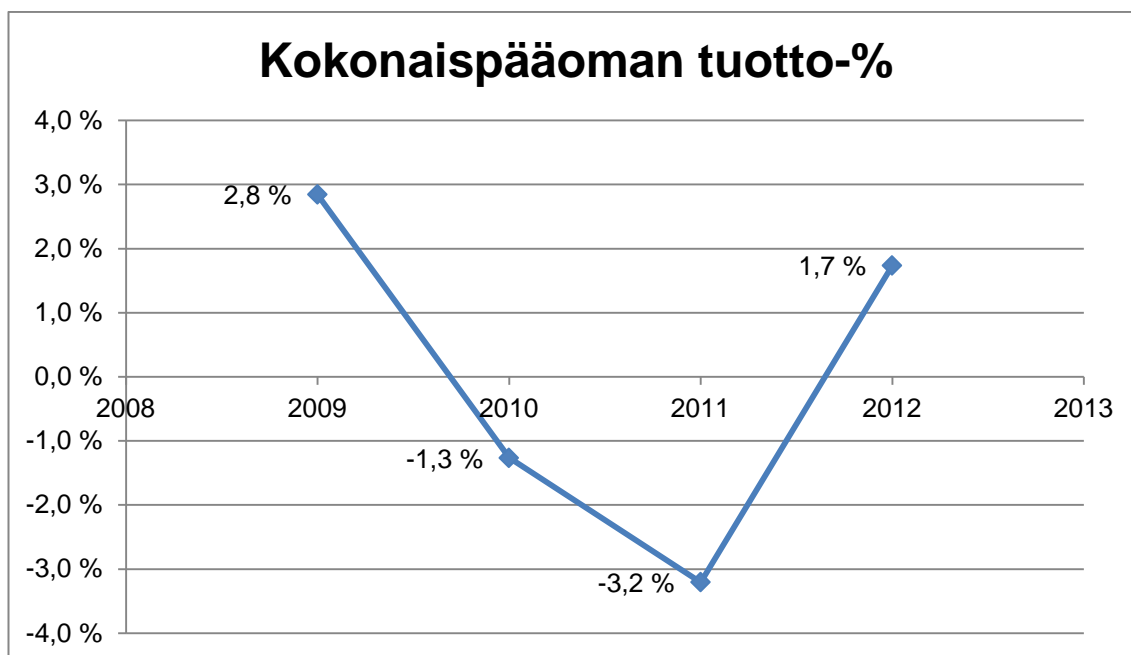
Kokonaispääoman tuotto-% lasketaan kaavalla:

$$\text{Kokonaispääoman tuotto} - \% = \frac{\text{Nettotulos} + \text{rah.k.} + \text{verot (12 kk)}}{\text{Taseen loppusumma}} * 100 \%$$

Yritystutkimusneuvottelukunnan mukaan ohjearvot kokonaispääoman tuotto-%:lle ovat:

$$\text{Heikko} < 5 \% < \text{tyydyttävä} < 10 \% < \text{hyvä}$$

Kuviosta 4 käy ilmi kuinka konserni X:n kokonaispääoman tuotto-% on kehittynyt tarkastelujakson aikana.

Kuvio 4. Kokonaispääoman tuotto-%.

Kuviosta 4 on havaittavissa, että kokonaispääoman tuottoprosentti on ollut koko tarkastelukauden ajan heikolla tasolla. Parhaimmillaan arvo on ollut tarkastelujakson ensimmäisenä tilikautena. Huomattavaa on myös siinä, että tarkastelujakson viimeisenä vuotena kokonaispääoman tuottoprosentti on lähtenyt nousemaan. Tämä sama trendi on havaittavissa myös käyttökateprosentin ja liike-ulosprosentin kohdalla, kuten edellä huomattiin.

Yleisesti ottaen kaikki yrityksen kannattavuutta kuvaavat tunnusluvut ovat konserni X:n kohdalla saaneet heikon arvon. Tästä voisi päätellä, että leipomoalalla kannattavuus ei ole helposti saavutettava ilmiö. Kilpailutilanne ja talouden taantumukset vaikuttavat myös omalta osaltaan tilanteeseen. Kuvaajista voisi päätellä sen, että talouden taantumakin on omalta osaltaan saattanut vaikuttaa tilanteeseen, koska tarkastelujakson viimeisenä vuotena trendi näyttää usean kauden laskun jälkeen olevan nouseva.

5.3 Maksuvalmiuden tunnusluvut

Maksuvalmiudella tarkoitetaan yrityksen kykyä suoriutua juoksevista, lyhyellä aikavälillä erääntyvistä velvoitteistaan ja yllättävistä maksuista. Erityisesti velkojat ja tavarantoimittajat ovat usein kiinnostuneita nimenomaan yrityksen maksuvalmiudesta. Maksuvalmiuden mittareiden perustana ovat taseen lyhytvaikutteiset erät, joita kutsutaan yhteisnimellä joka käyttöpääomaksi tai liikepääomaksi. Bruttokäyttöpääomaan kuuluvat yrityksen vaihto-omaisuus, eli erilaiset varastot sekä rahoitusomaisuus, johon kuuluvat kassa, myyntisaamiset ja jälkimarkkinakelpoiset arvopaperit. (Niskanen, J & Niskanen, M, 2004, 117.) Tässä työssä yrityksen maksuvalmiutta analysoidaan Quick ration avulla.

Quick ratio

Quick Ratio määrittelee kuinka hyvin yritys pystyy selviytymään lyhytaikaisista veloistaan pelkän rahoitusomaisuutensa turvin. Tunnusluvun heikkoutena on se, että se antaa kuvan yrityksen maksuvalmiudesta taseen laatimishetkellä. Toisin sanoen yrityksen maksuvalmius voi tilikauden aikana vaihdella huomati-

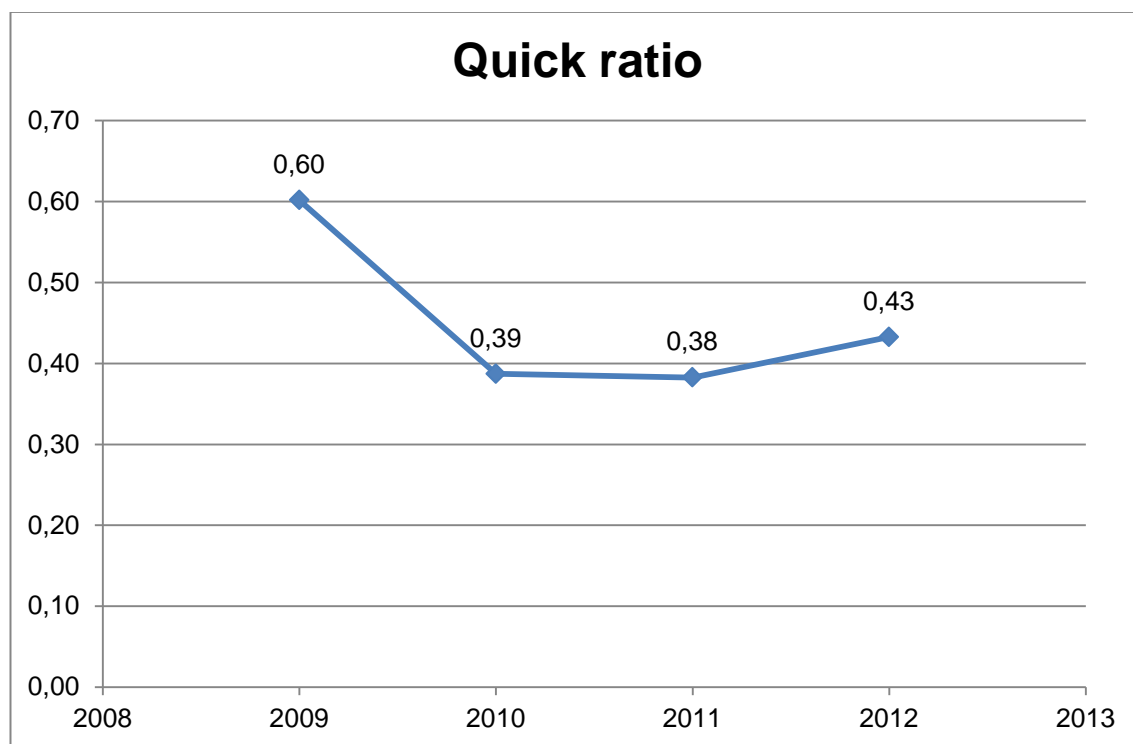
tavasti taseen laatimisen hetkestä. (Yritystutkimuksen tilinpäätösanalyysi 2005, 66) Quick ratio lasketaan kaavalla:

$$\text{Quick ratio} = \frac{\text{Vaihtuvat vastaavat} - \text{Vaihto} - \text{omaisuus}}{\text{Lyhytaikainen vieras pääoma} - \text{saadut ennakot}}$$

Yritystutkimusneuvottelukunta on antanut Quick ratiolle ohjearvot:

$$\text{Heikko} < 0,5 < \text{tyydyttävä} < 1 < \text{hyvä}$$

Kuviosta 5 käy ilmi miten konserni X:n maksuvalmius on kehittynyt tarkastelujakson aikana Quick ratiota hyödyntäen.

Kuvio 5. Quick ratio.

Kuviosta 5 nähdään, että konserni X:n Quick ratio on ollut tarkastelujakson aikana tyydyttävällä tasolla ainoastaan ensimmäisellä tilikaudella. Muilla tilikausilla Quick ratio on ollut heikko, mutta viimeisellä tilikaudella tunnusluku näyttäisi lähteneen hienoiseen kasvuun.

5.4 Vakavaraisuuden tunnusluvut

Yrityksen vakavaraisuus kertoo yrityksen kyvystä suoriutua sitoumuksistaan pitkällä aikavälillä. Vakavaraisuuden tunnusluvut kuvaavat yrityksen pääomarakennetta, eli millainen on oman ja vieraan pääoman suhde keskenään. Vakavaraisena pidetään yritystä, jolla on omaa pääomaa niin paljon, että vieraan pääoman ehtoista rahoituksesta syntyvät korkomaksut voidaan pitkällä aikavälillä kattaa myös huonoina aikoina. Tämän pitää tapahtua ilman että varsinaisen liiketoiminnan jatkuvuus vaaraantuu. (Niskanen, J & Niskanen, M 2004, 130.) Tässä työssä konserni X:n omavaraisuutta on tarkoitus analysoida käymällä mittareina omavaraisuusastetta, Gearing-prosenttia ja suhteellista velkaantuneisuutta.

Omavaraisuus

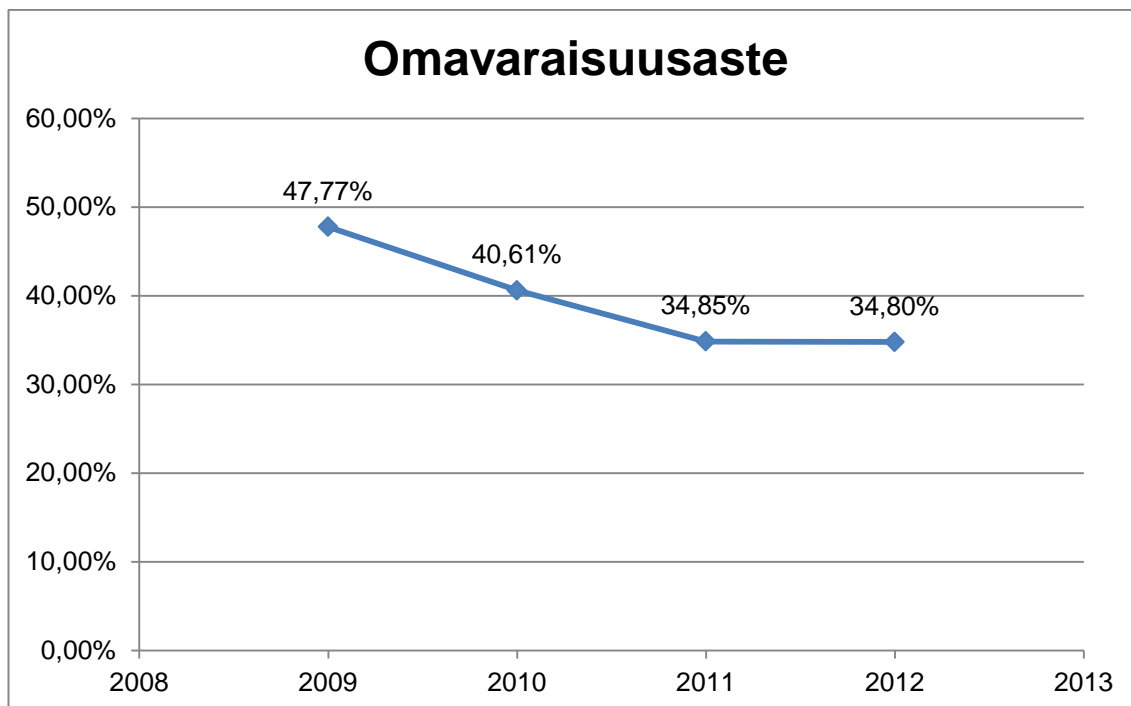
Omavaraisuus lasketaan suhteuttamalla oma pääoma taseen loppusummaan. Taseen loppusummasta vähennetään sellaiset saadut ennakot, joihin liittyvä keskeneräinen työ tai projekti yrityksen vaihto-omaisuuteen. Omavaraisuusaste lasketaan kaavalla (Niskanen, J & Niskanen, M, 2004, 130.):

$$\text{Omavaraisuusaste} = \frac{\text{Oma pääoma}}{\text{Taseen loppusumma} - \text{saadut ennakot}} * 100 \%$$

Yritystutkimusneuvottelukunta antaa omavaraisuusasteelle ohjearvot:

$$\text{Heikko} < 20 \% < \text{tyydyttävä} < 40 \% < \text{hyvä}$$

Kuviosta 6 käy ilmi kuinka konserni X:n omavaraisuusaste on kehittynyt tarkastelujakson aikana.

Kuvio 6. Omavaraisuusaste.

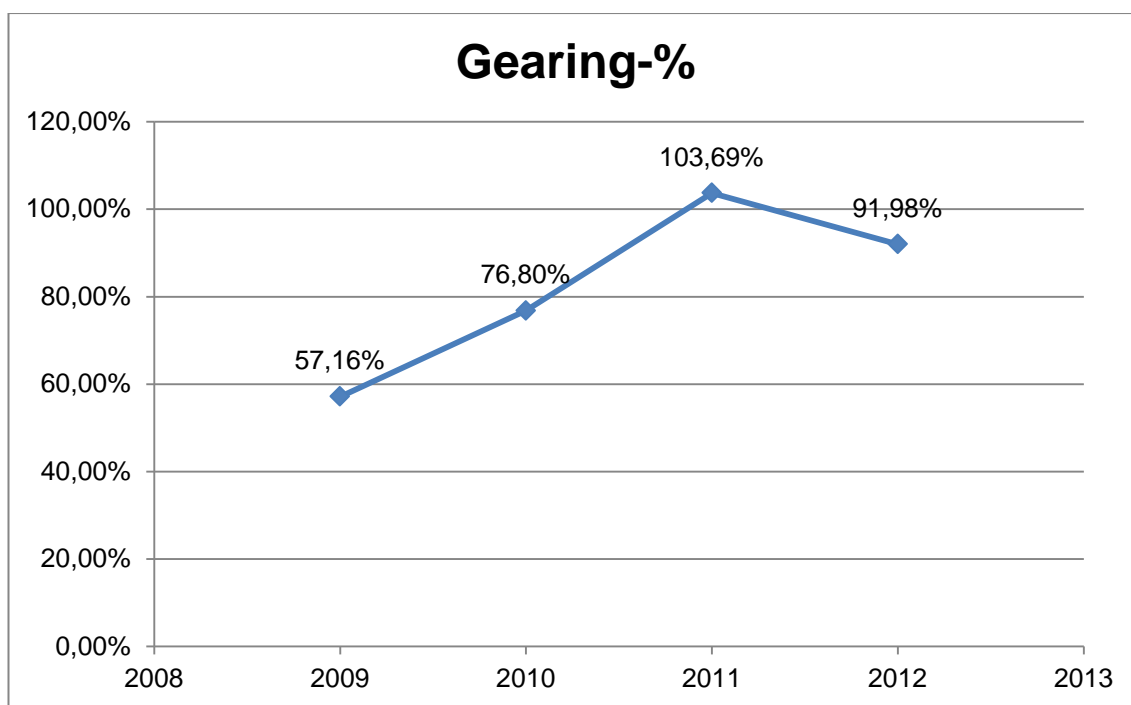
Kuvio 6 havainnollistaa selkeästi, että konserni X:n omavaraisuusaste on ollut tarkastelujakson kahtena ensimmäisenä tilikautena hyvällä tasolla ja sen jälkeenkin tyydyttävällä tasolla. Vaikka omavaraisuusaste onkin kahden ensimmäisen vuoden jälkeen laskenut tyydyttävälle tasolle, niin se on silti edelleen ollut melko lähellä hyvää tasoa.

Gearing

Gearing-prosentti on vieraskielisestä nimestään huolimatta nykyisin paljon käytetty vakavaraisuuden mittari. Osasyynä sen suosioon saattaa olla se, että kirjanpitolautakunta suosittelee sen ilmoittamista. Tilinpäätöksen yhteydessä tosin ei vaadita ilmoitettavaksi muita vakavaraisuuden tunnuslukuja kuin juuri omavaraisuusaste. Tunnusluvun kaavassa osoittajassa on korollinen vieras pääoma, josta vähennetään yrityksen likvidit rahavarat. Näin saatu luku suhteutetaan taseen omaan pääomaan. Mitä suurempi Gearing-prosentti on, sitä velkaantuneempi yritys on. (Niskanen, J & Niskanen, M 2004, 130.) Gearing-prosentti lasketaan kaavalla:

$$\text{Gearing} - \% = \frac{\text{Korollinen vieras pääoma} - \text{rahat ja rah. arvopaperit}}{\text{Oma pääoma}} * 100 \%$$

Yritystutkimusneuvottelukunnan mukaan tunnuslukua voidaan pitää hyvänä, jos se on alle 100 %. Kuviossa 7 on esitetty konserni X:n Gearing-prosentin kehitys tarkastelukauden aikana.

Kuvio 7. Gearing-prosentti.

Kuviosta 7 nähdään, että konserni X:n Gearing-prosentti on ollut lähes koko tarkastelujakson ajan hyvä. Ainoastaan vuonna 2011 tunnusluvun arvo on noussut hieman yli 100 % arvon.

Suhteellinen velkaantuneisuus

Suhteellinen velkaantuneisuus on tunnusluku, jossa yrityksen velat eli vieras pääoma suhteutetaan liikevaihtoon. Tunnusluku sopii vertailuun yritysten välillä vain, jos vertailtavat yritykset edustavat samaa toimialaa. Eri toimialoja edustavat, kustannus- ja taserakenteeltaan erilaiset yritykset tarvitsevat ja voivat yleensä myös saada eri suhteessa vierasta pääomaa. Joillain aloilla tarvitaan tietyn liikevaihtomäärän kerryttämiseen suurempia investointeja kuin toisilla

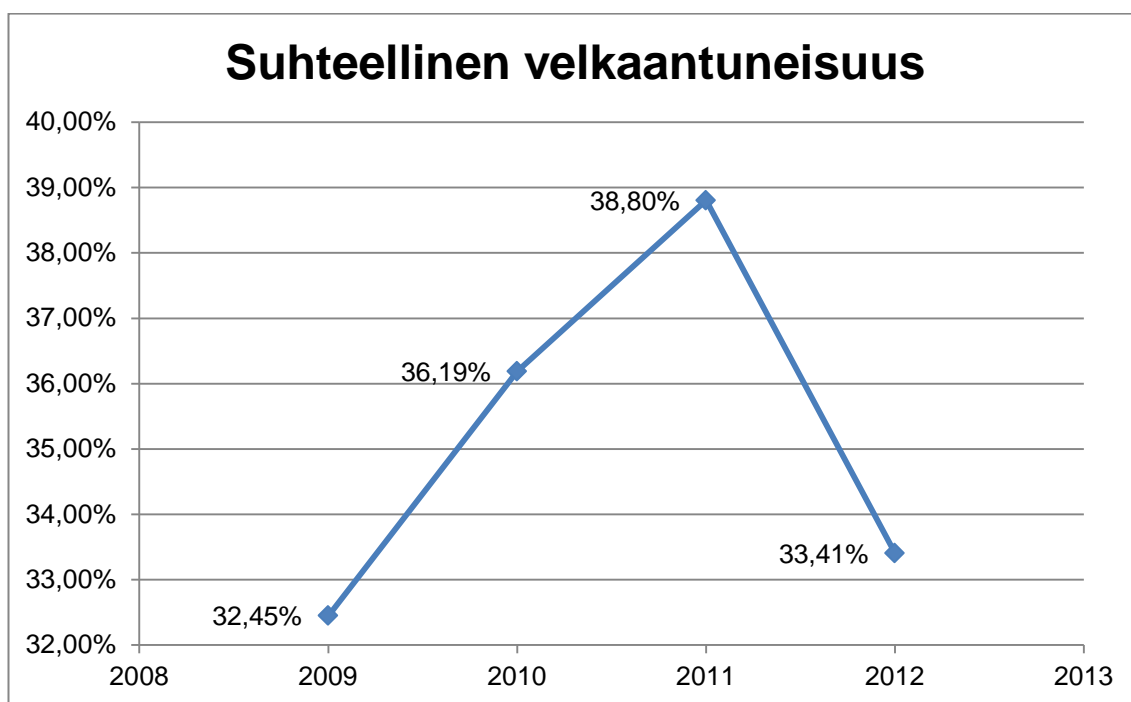
aloilla. (Niskanen, J & Niskanen, M 2004, 132.) Suhteellinen velkaantuneisuus lasketaan kaavalla:

$$\text{Suhteellinen velkaantuneisuus} = \frac{\text{Taseen velat} - \text{saadut ennakot}}{\text{Liikevaihto}} * 100 \%$$

Yritystutkimusneuvottelukunta on antanut suhteelliselle velkaantuneisuudelle ohjearvot:

$$\text{Hyvä} < 40 \% < \text{tyydyttävä} < 80 \% < \text{heikko}$$

Kuviossa 8 on esitelty Konserni X:n suhteellisen velkaantuneisuuden kehitys tarkastelujakson aikana.

Kuvio 8. Suhteellinen velkaantuneisuus.

Kuviosta 8 nähdään, että konserni X:n suhteellinen velkaantuneisuus on ollut hyvällä tasolla (alle 40 %) koko tarkastelujakson ajan. Tunnusluvussa tosin on havaittavissa trendi, että tarkastelujakson alkupäässä suhteellinen velkaantuneisuus on ollut koko ajan nousujohteista, mutta viimeisellä tilikaudella suunta on vastaavasti ollut laskeva. Yleisesti ottaen konsernin vakavaraisuudesta voidaan edellä tehtyjen analyysien perusteella sanoa, että yritys on melko vakava-

rainen. Mikään käytetyistä analyyseistä ei ole antanut huonoa kuvaa yrityksen vakavaraisuudesta.

6 JOHTOPÄÄTÖKSIÄ

Tässä työssä on laadittu konserni X:lle perinteinen tilinpäätösanalyysi. Analyysin tarkoituksena on hahmottaa yrityksen taloudellista tilaa. Aluksi työssä on esitetty tuloslaskelmat ja taseet prosenttilukumuotoisina, sekä näistä tehdyt trendianalyysit vuosilta 2009 – 2012. Prosenttilukumuotoisten taseen ja tuloslaskelman tarkoituksena on havainnollistaa miten kyseiset dokumentit ovat rakentuneet. Trendianalyysin tarkoituksena vastaavasti on osoittaa miten kyseisten dokumenttien erät ovat käyttäytyneet tarkastelujakson aikana. Konserni X:n liikevaihto esimerkiksi on kasvanut tasaisesti koko tarkastelujakson ajan.

Trendianalyysin lisäksi työssä analysoitiin yrityksen kannattavuutta, maksuvalmiutta ja vakavaraisuutta. Tässä yhteydessä konsernin liiketoiminnasta laskettiin keskeisimmät tunnusluvut ja verrattiin saatuja arvoja yritystutkimusneuvottelukunnan antamiin ohjearvoihin. Tunnuslukujen valossa voidaan todeta, että konsernin kannattavuus on melko alhaisella tasolla, koska jokainen kannattavuutta mitannut analyysi antoi heikon tuloksen. Yrityksen maksuvalmiuskin on analyysin mukaan ollut tyydyttävällä ja heikolla tasolla. Positiivisimmat tunnusluvut saatiin yrityksen vakavaraisuudesta, joka oli jokaisen tunnusluvun valossa hyvällä tai erittäin hyvällä tasolla.

Tunnuslukuja tarkasteltaessa huomioitavaa on myös se, että tunnuslukuja on verrattu vain yritystutkimusneuvottelukunnan antamiin ohjearvoihin ja kyseiset arvot saattavat vaihdella reilustikin eri toimialojen välillä. Lisäksi kaikissa laske-
tuissa tunnusluvuissa ja prosenttilukumuotoisissa tuloslaskelmissa on havaittavissa eräs yhdenmukainen trendi: vuosi 2011 näyttää olevan ollut tarkastelujakson huonoin vuosi konserni X:n kohdalla. Viime vuosina koko leipomoalaan on vaikuttanut ns. karppausbuumi, joka ainakin osaltaan selittää vuoden 2011 notkahdusta kaikilla tutkituilla osa-alueilla.

Kohdeyritykselle ei ole aiemmin laadittu tilinpäätösanalyysiä. Tämän työn onkin tarkoitus tuoda tietoa sekä konsernille itselleen, sekä sen mahdollisille sidosryhmille. Tarkoituksena on siis tuoda informaatiota mahdollisia tulevaisuuden

päätöksiä ajatellen. Tässä yhteydessä pitää myös muistaa, että tilinpäätösanalyysi ei ole se lopullinen totuus yrityksen taloudellisesta tilanteesta. Analyysin tuloksia kohtaan kannattaa aina suhtautua pienellä varauksella. Etenkin tulee ottaa huomioon, että eri yritysten välillä on suuriakin eroja ja kaikkia asioita ei voi vertailla tilinpäätösanalyysien välillä.

LÄHTEET

Fazer 2014. Viitattu 6.1.2014 http://www.fazer.fi/Uutiset/Fazer_yritysuutiset/Fazerin-hyva-kehitys-jatkui-epavarmoilta-markkinoilla/.

Kallunki, J-P & Kytönen, E. 2004. Uusi tilinpäätösanalyysi. 5. painos. Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino Oy.

Konserni X 2013. Viitattu 1.11.2013 <http://www.x.fi>.

Leppiniemi, J. & Kyykkänen, T. 2007. Kirjanpito, Tilinpäätös ja Tilinpäätöksen tulkinta. 5., uudistettu painos. Juva: WS Bookwell Oy.

Niskanen, J. & Niskanen, M. 2004. Tilinpäätösanalyysi. 2., uudistettu painos. Helsinki: Edita Publishing Oy.

Salmi, I. 2004. Mitä tilinpäätös kertoo? 2., uudistettu painos. Helsinki Edita Publishing Oy

Taloushallintoliitto 2014. Viitattu 8.1.2014 <http://www.taloushallintoliitto.fi>.

Työ- ja elinkeinokeskus 2013. Viitattu 1.11.2013 <http://www.te-keskus.fi/Public/?contentid=28757&nodeid=10597&area=7642>.

Vaasan 2014. Viitattu 6.1.2014 http://www.vaasan.com/portal/fi/vaasan-konserni/tietoa_meista/.

Wikipedia 2013. Viitattu 3.11.2013 <http://fi.wikipedia.org/wiki/Tase>.

Yritystutkimusneuvottelukunta 2005. Yritystutkimuksen tilinpäätösanalyysi. 8., korjattu laitos. Helsinki: Gaudeamus Kirja.

Liite 1.

Konserni X:n tuloslaskelmat

Tuloslaskelma	2009	2010	2011	2012
LIIVEVAIHTO	17 891	18 764	19 003	20 655
	096,48	091,55	310,46	978,97
Valmiiden ja keskeneräisten tuotteiden varaston muutos	-8 167,04	15 027,16	13 656,24	-6 083,01
Liiketoiminnan muut tuotot	43 777,70	89 332,78	74 253,32	108 640,55
Materiaalit ja palvelut				
Aineet, tarvikkeet ja tavarat				
Ostot tilikauden aikana	-5 166 444,36	-4 847 664,92	-5 096 331,29	-5 504 593,92
Varaston muutos	-135 912,99	70 880,70	-34 207,96	-106 498,65
Ulkopuoliset palvelut	-2 017 047,81	-3 086 201,82	-2 934 170,91	-2 898 694,04
Henkilöstökulut				
Palkat ja palkkiot	-5 051 590,15	-5 261 859,38	-5 447 300,96	-5 786 128,41
Henkilösivukulut				
Eläkekulut	-837 491,05	-918 057,12	-869 102,21	-1 001 364,48
Muut henkilösivukulut	-308 123,02	-337 826,51	-323 938,28	-321 738,87
Käyttökate	956 241,22	786 179,27	405 801,70	870 162,45
Poistot ja arvonalentumiset				
Suunnitelman mukaiset poistot	-679 446,15	-733 296,57	-755 591,95	-672 151,35
Konserniliikearvon poisto	-136 869,90	-136 869,90	-136 869,90	-136 869,90
Liiketoiminnan muut kulut	-3 453 856,54	-3 701 543,17	-3 980 366,71	-4 269 355,69
LIIVEVOITTO/ TAPPIO	139 925,17	-83 987,20	-486 660,15	61 141,20
Rahoitustuotot ja -kulut				
Rahoitustuotot	31 965,47	25 391,96	103 164,33	9 998,14
Rahoituskulut	-226 318,70	-109 181,81	-147 247,74	-155 705,59
VOITTO/ TAPPIO ENNEN TILINPÄÄTÖSSIIRTOJA JA VEROJA	-54 428,06	-167 777,05	-530 743,56	-84 566,25
Välittömät verot	-38 264,65	19 175,10	826,12	-1 108,73
Laskennalliset verot			93 987,00	0,00
TILIKAUDEN VOITTO/TAPPIO	-92 692,71	-148 601,95	-435 930,44	-85 674,98

Liite 2.

Konserni X:n tase, vastaavaa-puoli

TASE	2009	2010	2011	2012
VASTAAVAA				
PYSYVÄT VASTAAVAT				
Aineettomat hyödykkeet				
Muut pitkävaikutteiset menot				492 592,83
Konserniliikearvo	1 094 959,22	945 289,32	808 419,42	671 549,52
Aineelliset hyödykkeet				
Maa-alueet	125 305,24	125 305,24	125 305,24	3 515,80
Rakennukset ja rakennelmat	1 359 789,24	1 884 543,79	1 765 243,17	1 298 866,13
Koneet ja kalusto	4 653 339,06	4 648 803,26	4 753 654,99	4 455 719,15
Muut aineelliset hyödykkeet	88 519,45	80 765,85	68 497,39	41 876,87
Ennakkomaksut	20 372,00	71 585,56	138 216,91	756,00
Aineelliset hyödykkeet yhteensä	6 247 324,99	6 811 003,70	6 850 917,70	5 800 733,95
Sijoitukset				
Osuudet saman konsernin yrityksissä				
Muut osakkeet ja osuudet	555 010,69	652 283,56	623 557,35	623 557,35
Muut saamiset	20 000,00	20 000,00	20 000,00	20 000,00
Sijoitukset yhteensä	575 010,69	672 283,56	643 557,35	643 557,35
Pysyvät vastaavat yhteensä	7 917 294,90	8 428 576,58	8 302 894,47	7 608 433,65
VAIHTUVAT VASTAAVAT				
Vaihto-omaisuus				
Aineet ja tarvikkeet	672 579,87	743 618,07	731 154,46	611 075,18
Keskeneräiset tuotteet	5 470,81	9 650,91	7 882,44	18 434,46
Valmiit tuotteet/tavarat	72 660,15	83 349,71	77 030,07	73 975,67
Vaihto-omaisuus yhteensä	750 710,83	836 618,69	816 066,97	703 485,31
Pitkäaikaiset saamiset				
Muut saamiset	2 000,00	2 000,00	2 000,00	42 000,00
Lyhytaikaiset saamiset				
Myyntisaamiset	1 536 340,80	1 768 910,62	1 864 647,22	2 022 140,52
Laskennalliset verosaamiset	0,00	0,00	0,00	93 987,00
Muut saamiset	35,36	479,25	1 672,07	250,00
Siirtosaamiset	295 624,23	344 310,81	301 677,26	84 952,91
Lyhytaikaiset saamiset yhteensä	1 832 000,39	2 113 700,68	2 167 996,55	2 201 330,43
Rahat ja pankkisaamiset	613 856,44	53 364,62	29 936,67	29 386,45
Vaihtuvat vastaavat yhteensä	3 198 567,66	3 005 683,99	3 016 000,19	2 976 202,19
Vastaavaa yhteensä	11 115	11 434	11 318	10 584
	862,56	260,57	894,66	635,84

Liite 2.

Konserni X:n tase, vastattavaa-puoli

TASE	2009	2010	2011	2012
VASTATTAVAA				
OMA PÄÄOMA				
Osakepääoma	213 598,67	213 598,67	213 598,67	213 598,67
Ylikurssirahasto	11 638,60	11 638,60	11 638,60	11 638,60
Edellisten tilikausien voitto	4 078 028,09	3 467 035,38	3 055 633,43	2 444 407,99
Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto	1 100 000,00	1 100 000,00	1 100 000,00	1 100 000,00
Tilikauden voitto	-92 692,71	-148 601,95	-435 930,44	-85 674,98
Oma pääoma yhteensä	5 310 572,65	4 643 670,70	3 944 940,26	3 683 970,28
VIERAS PÄÄOMA				
Pitkäaikainen vieras pääoma				
Lainat rahoituslaitoksilta	1 737 414,31	1 186 508,97	1 622 677,38	1 646 247,38
Lyhytaikainen vieras pääoma				
Lainat rahoituslaitoksilta	1 911 834,00	2 433 164,85	2 497 699,12	1 771 546,30
Ostovelat	724 213,98	1 187 580,08	1 163 265,99	1 209 520,99
Muut velat	536 410,26	940 051,38	1 105 249,40	1 138 575,02
Siirtovelat	895 417,36	1 043 284,59	985 062,51	1 134 775,87
Lyhytaikainen vieras pääoma yhteensä	4 067 875,60	5 604 080,90	5 751 277,02	5 254 418,18
Vieras pääoma yhteensä	5 805 289,91	6 790 589,87	7 373 954,40	6 900 665,56
	11 115	11 434	11 318	10 584
Vastattavaa yhteensä	862,56	260,57	894,66	635,84